

УДК 378.147.091.33-027.22:793.7

DOI: 10.26565/2074-8167-2020-47-05

РЕАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОЗВИТКУ МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ 4-7 РОКІВ

О. А. Мкртічян

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
вул. Алчевських, 29, Харків, Україна, 61002,
mkrtychan79@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4962-3631>*

У статті розглянуто сутність та складові системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років, а також особливості її реалізації в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. Зроблено акцент на суті поняття «система», ознаками якої є структурність, багаторівневість, ієрархічність. Вказано на зв'язок цього поняття із дефініціями структура, цілісність, підсистеми. В основу методології покладено наукові підходи щодо розуміння сутності підготовки майбутнього фахівця; взаємозв'язок компонентів структури підготовки вихователя; систему формування у здобувачів освіти елементів підготовки щодо розвитку музичних здібностей дітей дошкільного віку. Автором виокремлено елементи системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років. Складовими системи у дослідженні визначені такі підсистеми: концептуально-цільова, стратегічно-концептуальна, проєктувально-змістовна, процесуально-технологічна, контрольна-оцінна. Розроблена система ґрунтується на засадах наступності й неперервності. Наукова новизна розробленої системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років полягає у змістовному наповненні кожної з підсистем, що є елементами цілісної системи. Концептуально-цільова підсистема спрямована на обґрунтування й актуалізацію системи підготовки вихователів до розвитку музичних здібностей дошкільників. Проєктувально-змістовна підсистема розкриває зміст освіти майбутніх фахівців, спрямований на розвиток музичних здібностей дітей 4-7 років, передбачає оволодіння новими знаннями. Процесуально-технологічна підсистема передбачає виконання певних правил на всіх етапах процесу підготовки майбутніх вихователів ЗДО, розробку технології, її вдосконалення та контроль якості підготовки фахівців упродовж усього терміну навчання. Контрольно-оцінна підсистема віддзеркалює процес моніторингу готовності вихователя ЗДО до розвитку здібностей дітей 4-7 років; визначення критеріально-рівневого інструментарію.

Ключові слова: система, реалізація, професійна підготовка; майбутні вихователі, дошкільна освіта, готовність до розвитку музичних здібностей дітей.

О. А. Мкртічян

*Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды,
вул. Алчевских, 29, Харьков, Украина, 61002,*

РЕАЛИЗАЦИЯ ПОДГОТОВКИ ВОСПИТАТЕЛЕЙ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ДО РАЗВИТИЯ МУЗЫКАЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ 4-7 ЛЕТ

В статье рассмотрены сущность и составляющие системы подготовки воспитателей дошкольных учреждений к развитию музыкальных способностей детей 4-7 лет, а также особенности ее реализации в образовательном процессе учреждений дошкольного образования. Сделан акцент на сущности понятия «система», признаками которой являются структурность, многоуровневость, иерархичность. Указано на связь этого понятия с дефинициями структура, целостность, подсистемы. В основу методологии положены научные подходы к пониманию сущности подготовки будущего специалиста; взаимосвязь компонентов структуры подготовки воспитателя; система формирования у студентов элементов подготовки по развитию музыкальных способностей детей дошкольного возраста. Автором выделены элементы системы подготовки воспитателей дошкольных учреждений к развитию музыкальных способностей детей 4-7 лет. Составляющими системы в исследовании определены следующие подсистемы: концептуально-целевая, стратегически-концептуальная, проектно-содержательная, процессуально-технологическая, контрольно-оценочная. Разработанная система основывается на принципах преемственности и непрерывности. Научная новизна разработанной системы подготовки воспитателей к развитию музыкальных способностей детей 4-7 лет состоит в содержательном наполнении каждой из подсистем, которые являются элементами це-

лостной системы. Концептуально-целевая подсистема направлена на обоснование и актуализацию системы подготовки воспитателей к развитию музыкальных способностей дошкольников. Проективно-содержательная подсистема раскрывает содержание образования будущих специалистов, направленный на развитие музыкальных способностей детей 4-7 лет, предполагает овладение новыми знаниями. Процессуально-технологическая подсистема предусматривает выполнение определенных правил на всех этапах процесса подготовки будущих воспитателей дошкольных учреждений, разработку технологии, ее совершенствование и контроль качества подготовки специалистов на протяжении всего срока обучения. Контрольно-оценочная подсистема отражает процесс мониторинга готовности воспитателя к развитию способностей детей 4-7 лет определение критерияльно-уровневого инструментария.

Ключевые слова: система, реализация, профессиональная подготовка; будущие воспитатели, дошкольное образование, готовность к развитию музыкальных способностей детей.

O.A. Mkrtichian

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
Alchevskikh street, 29, Kharkiv, Ukraine

IMPLEMENTATION OF TRAINING FOR EDUCATORS IN PRESCHOOL INSTITUTIONS FOR THE MUSICAL ABILITIES DEVELOPMENT IN CHILDREN AGED 4-7 YEARS

The article deals with the essence and components of the training system for educators in preschool education institutions to develop the musical abilities in children aged 4-7 years, as well as with the features of its implementation in the educational process of preschool education institutions. Emphasis was placed on the essence of the «system» concept, the features of which are: structure, multilevel, hierarchy. The connection of this concept with the definitions of structure, integrity, subsystems was indicated. The methodology was based on scientific approaches to understand the essence of the future specialist's training; the relationship between the components of the educator training structure; formation system for educational elements of training – to develop musical abilities in preschool children. The author isolated the elements of the system of training educators in preschool education institutions, to develop musical abilities in children aged 4-7 years. The components of the system in the study identified the following subsystems: conceptual-target, strategic-conceptual, design-content, procedural-technological, control-evaluation.

The developed system is based on the principles of consistency and continuity. The scientific novelty of the developed preparation system for educators in preschool education institutions, which is designed to develop musical abilities in children aged 4-7 years, is the content filling of each subsystem, as the element of integral system.

The conceptual-target subsystem is aimed at substantiation and actualization of the educators' preparation system to develop musical abilities in preschoolers. The design-content subsystem reveals the content of future specialists' education, aimed at the development of musical abilities in children aged 4-7 years, provides for the acquisition of new knowledge. Procedural and technological subsystem involves the implementation of certain rules at all stages of the future educators' training process in preschool education institutions, technology development, improvement and quality control of training throughout the training period. The control and evaluation subsystem reflects the process of the educator readiness monitoring in preschool education institutions to develop the abilities in children aged 4-7 years; definition of criterion-level tools.

Keywords: system, implementation, training; future educators, preschool education, readiness to develop musical abilities in children.

Постановка проблеми. У сучасній системі вищої освіти відбуваються глибокі перетворення, зумовлені особливостями сучасної цивілізації, що характеризується високими темпами розвитку технологій, проникненням знань в усі сфери життя суспільства та економіки. Суспільство, засноване на знаннях – це не тільки зростання інвестицій у високі технології, але й зміна вимог до сучасної людини, а саме: готовність неперервно навчатися; здатність до логічного, аналітичного, критичного та конструктивного мислення; здатність до прийняття відповідальних рішень, точності й продуктивності у виконанні завдань.

Так, сучасний вихователь вміє використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання гуманітарних, соціальних та економічних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань в галузі дошкільної освіти, що передбачає володіння ним певними компетентностями. Формування загальних і спеціальних професійних компетентностей здобувача освіти неможливо без урахування провідних тенденцій розвитку дошкільної освіти: підвищення якості вищої освіти; здатність системи освіти гнучко реагувати на зміну потреб особистості, перехід від переважно інформаційних форм до активних форм і методів навчання, що сприяють розвит-

ку творчих і проектних здібностей вихованців; впровадження нових освітніх технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Низка сучасних дослідників визначали предметом свого дослідження підготовку вихователів ЗДО, готовність вчителів та педагогів до розвитку музичних і творчих здібностей дошкільнят тощо. Так С. Воронова обґрунтувала теоретичні аспекти підготовки студентів педагогічних коледжів до музично-творчої діяльності [2]; Н. Євстігнеєва дослідила перспективні шляхи підготовки майбутнього вчителя до використання музики як засобу саморегуляції функціонального стану учнів [4]; В. Мирошніченко запропонувала напрями підготовки вчителів до естетичного виховання дітей у сучасному інформаційному просторі [8]; С. Нечай запропонувала сучасний погляд на проблему музично-педагогічної підготовки педагогів системи дошкільної освіти [9]; І. Боднарук визначила педагогічні умови оптимізації методичної підготовки майбутніх вчителів музики в процесі педагогічної практики [1]; О. Отич дала оцінку мистецтву в системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання [11]; Л. Зданевич схарактеризувала суть і структуру професійної підготовки майбутнього вихователя до роботи з дезадаптованими дітьми дошкільного віку [5]; О. Юрчук виокремила сучасні психолого-педагогічні вимоги до професійної діяльності вихователів ЗДО [16]; Ю. Руденко довела значення виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у майбутній професійній діяльності [12].

Вивчення та аналіз літератури дозволяє свідчити, що науковці побіжно розглядали окремі аспекти проблеми підготовки вихователів ЗДО, а особливості розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років у контексті означеної проблеми майже не досліджували.

Формування мети статті – теоретично обґрунтувати, розробити та реалізувати систему підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років.

Методи дослідження. Для вирішення мети нашого дослідження були використані: теоретичні методи дослідження: аналіз довідкової, філософської, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури та узагальнення; емпіричні: прогностичні (експертна оцінка, узагальнення незалежних характеристик); діагностичні (бесіда, анкетування, діагностування).

Виклад основного матеріалу дослідження. Доцільність підготовки здобувачів освіти щодо розвитку музичних здібностей дітей 4-7

років, обумовлюється: науково-теоретичним обґрунтуванням змісту підготовки вихователя ЗДО; методологією наукового дослідження. Зазначимо, що в основу методології покладено наукові підходи щодо розуміння сутності підготовки майбутнього фахівця; взаємозв'язок компонентів структури підготовки вихователя; систему формування у здобувачів освіти елементів підготовки щодо розвитку музичних здібностей дітей дошкільного віку. Важливо окреслити підсистеми такої дидактичної системи. Серед них: концептуально-цільова, проектувально-змістова й процесуально-технологічна, а також контрольна-оцінна.

Обґрунтування системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років, вбачаємо доцільним висвітлювати шляхом висунення нових положень, які характеризують зміст кожної із названих підсистем, а також визначення логічних зв'язків між ними. Відтак, схарактеризована нами система підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років була адаптована до потреб сучасних ЗВО.

Так, система професійної підготовки майбутніх вихователів представляє собою цілісний комплекс структурних елементів, що знаходяться в певних зв'язках і відносинах, які взаємодіють один з одним і утворюють цілісну єдність

На наш погляд, визначаючи категорію «система», слід враховувати її тісний взаємозв'язок з іншими поняттями, такими як: зв'язок, цілісність, відносини, підсистеми, структура. Визначальними характеристиками будь-якої системи вважаємо багаторівневість, ієрархічність, структурність.

Термін «система» використовується у випадках, коли бажають охарактеризувати досліджуваний об'єкт як щось ціле і складне, про який неможливо відразу дати конкретне уявлення, зобразивши його у вигляді графіка або формули.

У філософському словнику система визначається як «сукупність елементів, що знаходяться у відношеннях та зв'язках між собою певним чином та утворюють деяку єдність цілей» [15, с. 583]. Складність, різноманітність уявлень пояснює багатоаспектність формулювання поняття «система». С. Кошман визначає систему з одного боку як сукупність окремих частин в єдиному об'єкті, з іншого – це комплексний об'єкт, частини якого пов'язані між собою. Тому, у загальному випадку система – це цілісна безліч об'єктів, пов'язаних між собою певними відносинами [7].

Науковці вважають, що системою можна назвати лише такий комплекс вибірових компонентів, у якому взаємодія і взаємовідношення будуть спрямовані на отримання сфокусованого корисного результату.

Ю. Руденко системою вважає упорядковані, взаємопов'язані в єдине ціле елементи у взаємодії з оточуючим середовищем як цілісне явище і передбачає досягнення певного результату [12]. С. Гончаренко звертає увагу на багатогранність сторін, елементів, відношень, внутрішніх і зовнішніх факторів функціонування і розвитку соціальнопедагогічного процесу визначає необхідність його системного вивчення [3]. Застосування системного підходу до вирішення проблем підготовки майбутніх вихователів передбачає аналіз усіх факторів як множини взаємопов'язаних елементів, спрямованість діяльності суб'єкта на забезпечення оптимального функціонування педагогічних систем, до яких залучено об'єкти педагогічного впливу.

Суттєвим аспектом категорії «система підготовки», що розкриває її зміст, є уявлення про розчленованість її на елементи, які безпосередньо співвідносяться із системою як такою, які позначають її складову частину. Як зазначає Л. Зданевич, елементи системи: понятійний апарат досліджуваної проблеми, методологічні засади, концепція, методика діагностики, рівні сформованості готовності, педагогічні умови, що сприяють професійній підготовці майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку, а також закономірності цієї готовності [6].

Безсумнівно, особливе місце у розвитку дошкільнят належить музичному мистецтву. Розвиток музичних здібностей є необхідною умовою формування гармонійної особистості і в сучасному суспільстві, в практиці музичної освіти досить гостро поставлена проблема пошуку нових педагогічних технологій розвитку музичних здібностей дітей дошкільного віку.

Отже, підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти, організована в межах навчального процесу, має бути спрямована на розвиток особистого потенціалу здобувача освіти, активізацію ресурсів кожного студента щодо накопичення та реалізації у практиці інноваційних методик щодо розвитку музичних здібностей вихованця, підвищення відповідальності за результати якісної зміни особистості вихованця.

Доцільно зазначити про те, що результатом підготовки вихователя ЗДО є його здатність до музичного розвитку вихованців, а також практичної реалізації досвіду здобувачів освіти у межах ЗДО. Крім того, важливим моментом є

включення майбутніх вихователів у процес представлення своєї діяльності на рівні середовища вихователів-майстрів, що може бути організовано в межах навчально-педагогічних практик, семінарсько-тренінгових заходів системи підвищення кваліфікації вихователів, методичних об'єднань ЗВО.

Значимо, що цілісність системи визначається властивостями її структури – сукупність необхідних і достатніх для досягнення цілей відношень (зв'язків) між її компонентами (елементами), характеризує організованість системи, стійку упорядкованість її елементів і зв'язків.

Аналіз наукових досліджень дозволяє зазначити складові розробленої нами системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років.

Відначено, що концептуально-цільова підсистема спрямована на обґрунтування й актуалізацію системи підготовки вихователів. Складовими концептуально-цільової підсистеми є: мета, методологічні засади підготовки вихователів до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років, наукові підходи (аксіологічний, системний, особистісно-діяльнісний, культурологічний) та компоненти сформованості готовності вихователів до професійної діяльності, що мають суттєвий вплив на процес її формування в освітньому середовищі ЗВО.

Стрижнем названої підсистеми слід вважати мету системи – сформувати готовність майбутнього фахівця до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років.

Процес підготовки вихователя визначається такими напрямками реалізації:

- забезпечення розвитку творчого мислення майбутнього вихователя, актуалізація продуктивних мотивів спрямованості до музичної діяльності;
- забезпечення максимальної реалізації можливостей застосування професійних умінь, їх формування, розвитку та корекції майбутніх вихователів ЗДО у процесі навчання;
- створення освітнього середовища, що надає можливості здобувачам освіти реалізовувати творчі проекти в умовах професійної взаємодії з учасниками педагогічного процесу (дитячими колективами ЗДО, вихователями, батьками).

Аналіз праць науковців щодо визначення системного підходу в питаннях обґрунтування педагогічних систем, музично-педагогічної діяльності здобувачів освіти, надає можливості визначити основні вимоги до системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років:

- взаємодія системи та освітнього середовища;
- зв'язок всіх елементів системи (зміст, мета, результат);
- врахування специфічних особливостей елементів системи;
- відтворення компонентів готовності здобувачів освіти у ЗДО;
- координація елементів системи, їх підпорядкування;
- гуманістична спрямованість системи, варіативність, відкритість.

Визначення складових системи підготовки майбутнього вихователя ґрунтується на конкретних принципах, що дозволяє ефективніше формувати у здобувачів освіти готовності до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років, зокрема:

- культуровідповідності, що передбачає орієнтацію на усвідомлення музичного мистецтва, на осягнення значущості культури, на висвітлення функцій мистецької діяльності. Формування та розвиток культури здобувача освіти зумовлено зв'язком людини з культурою, як системою цінностей. Фахівець розвивається на основі культури й поповнює її новими елементами, тим самим розвивається як творча особистість.

У реалізації цього принципу набуває значущості формування здатності майбутніх фахівців до розуміння культури взагалі та мистецтва зокрема, самоідентифікації, культуровідповідного способу життя, що є для музично-педагогічної підготовки фахівців дошкільної освіти;

- принцип педагогічно-мистецької спрямованості – це мотивація до музичної діяльності та прагнення бути висококваліфікованим спеціалістом, який допомагає дитині в подоланні певних труднощів, вирішення педагогічних ситуацій, а також орієнтований на розвиток особистості дитини. Реалізація принципу сприяє підвищенню рівня методичної та музичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. Так, в процесі осягнення естетичної складової творів музичного мистецтва у майбутніх фахівців формуються схильності до сприймання музичного мистецтва;

- принцип інтеграції, спрямований на використання міждисциплінарних зв'язків у підготовці майбутніх вихователів ЗДО;

- принцип діалогізації є важливою складовою процесу формування готовності вихователів до професійної діяльності. Реалізація принципу передбачає створення середовища, що забезпечує спілкування між суб'єктами навчального процесу, рефлексію, саморозвиток кожної людини. Діалогізація передбачає, перш

за все, спілкування з музичним мистецтвом, а також діалог між самими здобувачами освіти під час музичної діяльності.

- принцип практичної зорієнтованості означає усвідомлення практично-прикладного значення змісту та методів навчання. Розвиток системи та змісту навчання в сучасному світі відбувається в контексті глобальних освітніх перетворень, серед яких: адаптація освітнього процесу до запитів і потреб людини; орієнтація навчання на особистість, її саморозвиток. Так, майбутні фахівці дошкільної освіти конструюють педагогічний процес за будь-якими моделями, в тому числі й авторськими, що сприяє позитивним змінами в педагогічній теорії та практиці.

Отже, зазначені принципи посідають важливе місце в процесі підготовки здобувачів освіти, надають змогу збудувати систему методів, прийомів, засобів і форм організації їх музичної діяльності.

Проектувально-змістовна підсистема розкриває зміст освіти майбутніх фахівців, спрямований на розвиток музичних здібностей дітей 4-7 років. Так, під час навчання здобувачі освіти аналізують певні професійні ситуації, оволодівають новими знаннями; знаходять інформацію, аналізують її, співвідносячи зі своїми вже сформованими особистісними уявленнями в галузі музичного мистецтва; визначають перспективну мету й завдання.

Процесуально-технологічна підсистема передбачає виконання певних правил на всіх етапах процесу підготовки майбутніх вихователів, полягає в розробці технології, її вдосконаленні та контролі якості підготовки фахівців упродовж усього терміну навчання та визначається метою та завданнями. Так, метою є формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в ЗДО, до завдань відносимо підготовку фахівців, готових до успішної діяльності в закладах дошкільної освіти; надання здобувачам освіти ґрунтовних компетенцій, які формуються під час підготовки в ЗВО,

Процесуально-технологічну підсистему представлено технологією підготовки майбутніх вихователів до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років (з етапами: професійно-мотиваційним, когнітивним, креативно-діяльнісним, рефлексійно-самотворчим), навчально-методичним інструментарієм забезпечення процесу музичної діяльності студентів, а також педагогічними умовами.

Професійно-мотиваційний етап технології визначається формуванням стійкої професійної спрямованості студентів на музично-педа-

гогічну діяльність, систему цінностей і мотивів, стійкого інтересу до вирішення проблеми розвитку музичних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної діяльності.

Когнітивний етап передбачає опанування здобувачами освіти системою теоретичних, технологічних, методичних знань, необхідних для здійснення музичної діяльності, поглиблення професійного світогляду, формування стійкої професійної позиції студентів.

Зазначимо, що підготовка здобувачів освіти є ефективною лише за умови її реалізації у освітньому середовищі педагогічного університету. Майбутні фахівці отримують основну інформацію в межах організаційних форм, а набутий досвід відтворюють у реальних умовах професійної діяльності, що проявляється в створенні та реалізації мистецьких проєктів, їх презентації та популяризації.

Зазначимо, що контрольна-оцінна підсистема передбачає моніторинг готовності вихователя до розвитку здібностей дітей 4-7 років; визначення критеріально-рівневого інструментарію.

Контрольно-оцінна підсистема забезпечує підготовку діагностичного апарату, розробка якого може сприяти визначенню як низки певних показників, інструментарію, рівнів (низького, середнього, високого) готовності вихователя до музично-педагогічної діяльності. Також забезпечуються мотиваційний, змістовий,

процесуальний, особистісно-оцінний критерії на підґрунті методів оцінювання у здобувачів освіти готовності до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років.

Позитивну мотивацію та спрямованість студентів до формування творчої індивідуальності дошкільників визначає мотиваційний критерій. Процесуальний критерій віддзеркалює ступінь сформованості операційно-діяльнісного компонента. Рівень сформованості когнітивного компонента визначає змістовий критерій: рівень знань студентів щодо мети, форм і методів розвитку музичних здібностей дітей дошкільного віку, а також знання щодо специфіки організації освітнього процесу в ЗДО. Особистісно-оцінний критерій відображає сформованість та розвиненість особистісного компонента у процесі підготовки здобувачів освіти.

Вищезазначені складові системи надали підстави цілісно її реалізувати в освітньому процесі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Зазначимо, що в педагогічному експерименті упродовж 2018-2020 н.р. взяло участь 212 студентів 1-4 курсів факультету дошкільної освіти. Контрольну групу склали 104 особи (КГ), а експериментальну – 108 осіб (ЕГ).

Результати дослідження на початок та на кінець проведення педагогічного експерименту відображені в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати дослідження щодо сформованості готовності майбутніх вихователів (констатувальний та контрольний етапи педагогічного експерименту)

Критерії	Рівні	ЕГ (108 осіб)			КГ (104 особи)		
		На початок експерименту	На кінець експерименту	При-ріст	I зріз	II зріз	При-ріст
Мотиваційний	В	2,0	27,0	25,0	2,6	12,3	9,7
	С	13,5	58,1	44,6	14,3	32,5	18,2
	Н	84,5	14,9	-69,6	83,1	55,2	-27,9
Змістовий	В	1,4	19,6	18,2	1,3	9,1	7,8
	С	14,2	75,0	60,8	16,2	31,2	15,0
	Н	84,4	5,4	-79,0	82,5	59,7	-22,8
Процесуальний	В	5,4	29,1	23,7	5,2	11,0	5,8
	С	12,2	58,1	45,9	11,0	24,1	13,1
	Н	82,4	12,8	-69,6	83,8	64,9	-18,9
Особистісно-оцінний	В	-	26,4	26,4	-	12,3	12,3
	С	14,2	63,5	49,3	15,6	29,2	13,6
	Н	85,8	10,1	-75,7	84,4	58,5	-25,9

Примітка: В – високий, С – середній, Н – низький рівні сформованості готовності майбутніх вихователів до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років.

Отже, обчислене за даними таблиці 1 значення статистики $T = 39,3$. Оскільки $T > T_{крит}$, а $T_{крит} = 5,991$ то робимо висновок, що впроваджена в освітній процес система підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років є ефективною та дієвою.

Висновок. Отже, в процесі проведення педагогічного експерименту було реалізовано систему підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років, яка містить такі підсистеми: концептуально-цільова, стратегічно-концептуальна, проективно-змістовна, процесуально-технологічна, контрольна-оцінна. Слід зазначити, що процесуально-технологічна підсистема представлено технологією, яка була реалізована на таких

етапах: професійно-мотиваційним, когнітивним, креативно-діяльним, рефлексійно-самотворчим.

У педагогічному експерименті упродовж 2018-2020 н.р. взяло участь 212 студентів 1-4 курсів факультету дошкільної освіти. Контрольну групу склало 104 особи (КГ), а експериментальну – 108 осіб (ЕГ).

Дієвість розробленої системи підготовки вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років доведено за допомогою методів математичної статистики.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні форм, методів та засобів, які сприяють підготовці вихователів ЗДО до розвитку музичних здібностей дітей 4-7 років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Боднарук І. Педагогічні умови оптимізації методичної підготовки майбутніх вчителів музики в процесі педагогічної практики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02. К., 2006. 19 с.
2. Воронова С. В. Теоретичні аспекти підготовки студентів педагогічних коледжів до музично-творчої діяльності. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки*. Луганськ : ЛНУ, 2009. № 09 (172). С.72-77.
3. Гончаренко С. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
4. Євстігнеєва Н. І. Підготовка майбутнього вчителя до використання музики як засобу саморегуляції функціонального стану учнів : дис... кандидата пед. наук: 13.00.04. К., 2005. 251 с.
5. Зданевич Л. Сутність і структура професійної підготовки майбутнього вихователя до роботи з дезадаптованими дітьми дошкільного віку. *Гірська школа українських Карпат*, 2013. № 8-9. С.59-63.
6. Зданевич Л. В. Модель професійної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ до роботи з дезадаптованими дошкільниками. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Видавництво Рута, 2016. С. 136-154.
7. Методологія системного підходу: навч. посібник / під загальною редакцією С. О. Кошмана. Харків: ХНТУСГ, 2016. 125 с.
8. Мирошниченко В. І. Підготовка вчителів до естетичного виховання школярів у сучасному інформаційному просторі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. К., 2001. 20 с.
9. Нечай С. Музично-педагогічна підготовка педагогів системи дошкільної освіти: сучасний погляд на проблему. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка, психологія*. Київ : Видавництво Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, 2010. Вип. 11. с. 91-98.
10. Олійник С. Формування музично-творчого потенціалу майбутнього вчителя початкових класів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02. Житомир, 2004. 18 с.
11. Отич О. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. К., 2009. 456 с.
12. Руденко Ю. Теоретико-методичні засади розвитку виразного мовлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Одеса: ФОРМ Бондаренко М. О., 2015. 460 с.
13. Сопівник І. Діагностика професійної підготовленості студентів до педагогічної діяльності. *Наука і освіта*. 2017. №12. С.59-65.
14. Федій О. Підготовка студентів педагогічних інститутів до естетичного виховання дітей 6-7 років: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. К., 1996. 24 с.
15. Філософський словник / За ред. В.І.Шинкарука. 2. вид. І доп. К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. 800 с.
16. Юрчук О. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до професійної діяльності вихователів ДНЗ. *Нова педагогічна думка*. 2014. № 2. С. 240-244.

REFERENCES:

1. Bodnaruk I. (2006) *Pedahohichni umovy optymizatsii metodychnoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv muzyky v protsesi pedahohichnoi praktyky* [Pedagogical conditions for optimizing the methodological training of future music teachers in the process of pedagogical practice]. Extended abstract of candidate's thesis, Kyiv, Ukrainian.
2. Voronova S. V. (2009). Teoretychni aspekty pidhotovky studentiv pedahohichnykh koledzhiv do muzychno-tvorchoi diialnosti [Theoretical aspects of training of students of pedagogical colleges for musical and creative activity]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Pedahohichni nauky* [Bulletin of Luhansk National University. T. Shevchenko. Pedagogical sciences]. Vol.9. pp. 72-77 [in Ukrainian].
3. Honcharenko S. Pedahohichni doslidzhennia: metodolohichni porady molodym naukovtsiam [Pedagogical research: methodological advice for young scientists]. Kyiv; Vinnytsia : DOV «Vinnytsia» [in Ukrainian].
4. Ievstihnieieva N. I. *Pidhotovka maibutnoho vchytelia do vykorystannia muzyky yak zasobu samorehuliatcii funktsionalnoho stanu uchniv* [Training the future teacher for the use of music as a means of self-regulation of the functional state of students]. Candidate's thesis, Kyiv, Ukrainian.
5. Zdanevych L. (2013) *Sutnist i struktura profesiinoi pidhotovky maibutnoho vykhovatelja do roboty z dezadaptovanyimi ditmy doshkilnoho viku* [The essence and structure of professional training of future educators to work with maladapted preschool children]. *Hirska shkola ukrainskykh Karpat* [Mountain school of the Ukrainian Carpathians]. Vol. 8-9. pp. 59-63 [in Ukrainian].
6. Zdanevych L. V. (2016) *Model profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv DNZ do roboty z dezadaptovanyimi doshkilnykamy* [Model of professional training of future educators to work with maladapted preschoolers]. *Teoriia i praktyka profesiinoi maisternosti v umovakh tsilezhyttievoho navchannia* [Theory and practice of professional skills in terms of purposeful learning] (pp. 136-154). Zhytomyr: Ruta Publishing House [in Ukrainian].
7. *Metodolohiia systemnoho pidkhodu* [Methodology of system approach] (2016). Kharkiv: KhNTUSG [in Ukrainian].
8. Myroshnychenko V. I. (2001) *Pidhotovka vchyteliv do estetychnoho vykhovannia shkolariv u suchasnomu informatsiinomu prostori* [Training of teachers for aesthetic education of schoolchildren in the modern information space]. Kyiv. Ukrainian
9. Nechai S. (2010) *Muzychno-pedahohichna pidhotovka pedahohiv systemy doshkilnoi osvity: suchasnyi pohliad na problemu* [Music and pedagogical training of teachers of preschool education: a modern view of the problem]. *Visnyk Instytutu rozvytku dytyny. Serii: Filosofiia, pedahohika, psykholohiia* [Bulletin of the Institute of Child Development. Series: Philosophy, pedagogy, psychology]. Vol.11. pp. 91-98 [in Ukrainian].
10. Oliinyk S. (2004) *Formuvannia muzychno-tvorchoho potentsialu maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv* [Formation of musical and creative potential of the future primary school teacher]. Extended abstract of candidate's thesis, Zhytomyr, Ukrainian.
11. Otych O. *Mystetstvo u systemi rozvytku tvorchoi indyvidualnosti maibutnoho pedahoha profesiinoho navchannia* [Art in the system of development of creative individuality of the future teacher of professional training]. Doctor's thesis. Kyiv. Ukrainian
12. Rudenko Yu. (2015) *Teoretyko-metodychni zasady rozvytku vyraznoho movlennia maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv* [Theoretical and methodological principles of development of expressive speech of future educators of preschool educational institutions]. Odessa, Ukrainian: FOP Bondarenko M.O. [in Ukrainian].
13. Sopivnyk I. (2017) *Diahnostyka profesiinoi pidhotovlenosti studentiv do pedahohichnoi diialnosti* [Diagnosis of professional readiness of students for pedagogical activity]. *Nauka i osvita* [Science and education]. Vol.12. pp. 59-65.
14. Fedii O. (1996) *Pidhotovka studentiv pedahohichnykh instytutiv do estetychnoho vykhovannia ditei 6-7 rokiv* [Training of students of pedagogical institutes for aesthetic education of children 6-7 years]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. Ukrainian
15. Shynkaruk, V. I. (Ed.). (1986). *Filosofskyi slovnyk*. [Philosophical Dictionary]. Kyiv: UER, 800 p. [in Ukrainian].
16. Yurchuk O. (2014) *Suchasni psykholoho-pedahohichni vymohy do profesiinoi diialnosti vykhovateliv DNZ* [Modern psychological and pedagogical requirements for the professional activity of educators of preschool]. *Nova pedahohichna dumka* [New pedagogical thought]. Vol. 2. pp. 240-244 [in Ukrainian].